EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

ESIALGNE
2005/0000(INI)

16.3.2005

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Parlamendi soovituse ettepanek nõukogule teabe- ja luureandmete vahetuse ning terrorirünnakuid puudutava koostöö kohta
(2005/0000(INI))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Antoine Duquesne

PR_INI_art114

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE 3

SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE (B6-0128/2004) 8

EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE

teabe- ja luureandmete vahetus ning terrorirünnakuid puudutav koostöö (2005/0000(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse nõukogule mõeldud soovituse ettepanekut, mille esitajaks oli Antoine Duquesne fraktsiooni ALDE nimel teabe- ja luureandmete vahetuse ning terrorirünnakuid puudutava koostöö kohta(B6-0128/2004);

– võttes arvesse terrorismivastase võitluse deklaratsiooni, mille Euroopa Ülemkogu võttis vastu 25. märtsil 2004;

– võttes arvesse Euroopa põhiseadust kehtestava lepingu artiklit I-51, mis käsitleb isikuandmete kaitset[1];

– võttes arvesse põhiõiguste harta artiklit 8, mis käsitleb isikuandmete kaitset;

– võttes arvesse Euroopa Nõukogu konventsiooni 108 isikute kaitse kohta isikuandmete automaattöötluse puhul;

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivis 95/46/EÜ määratletud põhimõtteid füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete automaattöötluse puhul ja nende andmete vaba ringluse kohta[2];

– võttes arvesse kodukorra artikli 114 lõiget 3 ja artiklit 94;

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A6-0000/2005);

A. arvestades, et atentaadid, mis 11. märtsil 2004 vapustasid rängalt Hispaania Kuningriiki, näitasid, et terroriaktide oht Euroopa pinnal või Euroopa huvide vastu on siiski väga aktuaalne;

B. meenutades, et Madridi atentaatide järel otsustas Euroopa Ülemkogu oma 18. juuni 2004. aasta koosolekul revideerida Euroopa Liidu terrorismivastase võitluse tegevuskava, kuna Hispaania draama illustreeris kahjuks asjaolu, et töömeetod, mida Euroopa Liit on alates 2001. aastast kasutanud ja mis põhineb peamiselt empiirilisel loogikal, on end ammendanud ning peab andma maad uuele, sündmusi paremini ennetavale lähenemisele;

C. meenutades tungivalt, et ideoloogiast olenemata on terrorism kuritegelik ja sellest lähtuvalt täiesti õigustamatu, ent kui sellega tahetakse adekvaatselt võidelda, on vaja terrorismi eri tüüpidel vahet teha ning neid tundma õppida;

[1] ELT C 310, 16.12.2004, lk 36.
[2] EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

D. arvestades, et sellele nuhtlusele tõhusalt reageerimise eelduseks on nüüdisaegne lähenemine, kus võetakse arvesse tihedaid sidemeid, mis võivad eksisteerida eri terroriorganisatsioonide, kuid ka terroristide ja organiseeritud kuritegevuse vahel, ja mille abil saaks kiiresti sõlmida selged kokkulepped asjus, mis on seotud atlandiülese teabevahetusega, mis toimuks ühtsete toimivate standardite alusel ning austaks õigusi;

E. leides, et on hädavajalik hoiduda sellest, et tekiks liiga palju erinevaid õigusvahendeid terrorismivastaseks võitluseks, ja et tuleks püüelda hoopis olemasolevate normide ühtsustamise ja lihtsustamise poole;

F. arvestades, et kasutatavate strateegiate ja saadud tulemuste süstemaatiline hindamine võimaldaks heita valgust praktikas esinevatele puudujääkidele ja häiretele, kuid samas selgitada välja meetmed, mis on osutunud tõhusaks;

G. leides, et selles valdkonnas tegutsejate parem koostöö strateegiate ja tegevusvahendite paikapanemisel võimaldaks paremini hinnata meetmeid, mis tuleb edaspidi võtta;

H. meenutades, et Euroopa Ülemkogu nõuab oma 25. märtsil 2004 vastu võetud terrorismivastase võitluse deklaratsioonis nii seda, et liikmesriikide korrakaitseorganite teabe- ja andmevahetus muutuks lihtsamaks, võitlemaks terrorismiga võimalikult tõhusalt, kui ka seda, et liikmesriigid hoolitseksid samas selle eest, et oleks süstemaatiliselt tagatud võimalus pöörduda Euroopa Liidus olemas olevate organite poole, eriti Europoli ja Eurojusti poole, edendamaks terrorismivastase võitluse alast koostööd, eriti selle kaudu, et parandatakse Europoli käsutuses olevate terrorismiaspekte käsitlevate andmete liikumist;

I. tõdedes, et Euroopa Ülemkogu 25. märtsi 2004. aasta deklaratsiooni järel on käima pandud kaks algatust, neist üks Euroopa Komisjoni, teine Rootsi Kuningriigi poolt, kummagi eesmärk on parandada ja lihtsustada terrorismivastase võitlusega seotud teabevahetust;

J. arvestades, et nendes ettepanekutes toodud eesmärgi saavutamine peab käima käsikäes kooskõlastatud miinimumgarantiidega, mis hõlmavad kolmanda samba andmete kaitset, eriti asjaomaste isikute andmetele ligipääsu osas, ning kõik peab toimuma absoluutses vastavuses põhiõiguste hartas tunnustatud kodanikuõigustega, ELi lepingu artikliga 6 ja Euroopa põhiseadust kehtestava lepingu artikliga I-51, samuti kooskõlas Haagi programmis määratletud asjaomaste põhimõtetega;

K. pöörates tähelepanu asjaolule, et Euroopa Ülemkogu teatab oma 25. märtsi 2004. aasta deklaratsioonis, et „samuti jätkatakse Europoli ja teabetalituste suhete arendamist“[1], ning leides omalt poolt, et andmete kogumine ja vahetamine on terrorismivastases võitluses esmatähtsad, olukorras, kus teave, mis järgneb õigusmenetlustele või politseiuurimisele, jõuab sageli liiga hilja kohale;

L. olles teadlik praktilistest raskustest, mis on Euroopa karistusregistri loomisega vältimatult

[1] Terrorismivastase võitluse deklaratsioon, 25. märts 2004, punkt 9 – andmevahetus.

seotud, kuid leides, et on vaja tungivalt meelde tuletada, et selle eesmärgi saavutamine tuleb muuta tõeliseks prioriteediks ning see tuleb paigutada täpsesse ja tihedasse ajakavasse;

1. edastab nõukogule järgmise soovituse:

a) tegutseda terrorismivastases võitluses ennetavalt, mitte lihtsalt reageerides;

b) võtta üle süstemaatilisem ja koordineeritum lähenemine ning hoolitseda pidevalt selle eest, et säiliks järjepidevus juba välja töötatud õigusaktidega, kuna on teada, et see hädavajalik järjepidevus toetab tegutsemist reaalse poliitilise joone kohaselt, mis põhineb selgetel kontseptsioonidel;

c) lähtuda sellest vaatenurgast tulenevalt oma tegevuses kolmest peajoonest:

– muretseda vajalikud vahendid ja võimsus, et teha täpselt kindlaks kõik sihtmärgid, kuhu võitlus suunata, olles täie teadmise juures, et terrorism ei ole monoliitne realiteet, vaid hoopis mitmetahuline nähtus, ning need tahud varieeruvad nii toimepandud tegude, nende tegijate kui ka taotletavate eesmärkide osas;

– suurendada terrorismile kui nähtusele reageerimise vahendite tõhusust, võttes üle tänapäevase ja realistliku lähenemise, mille teljeks on väga tihedate sidemete arvestamine, mis on sageli olemas nii eri terroriorganisatsioonide kui ka nende ja organiseeritud kuritegevuse vahel, eriti finantsplaanis;

– hoiduda sellest, et terrorismivastaseks võitluseks tekib liiga palju erinevaid õigusvahendeid, ja püüelda hoopis olemasolevate normide ühtsustamise ja lihtsustamise poole, hoolitsedes selle eest, et kasutatavaid strateegiaid ja saavutatud tulemusi hakataks süstemaatiliselt hindama, mis võimaldaks teha kindlaks nende tõhususe määra, kuna uute reeglite vastuvõtmise otsust ei tohiks teha enne, kui on selge, et need annavad olemasolevate reeglitega võrreldes mingi lisaväärtuse;

d) hoolitseda selle eest, et selles valdkonnas tegutsejad teeksid meetmete väljatöötamisel võimalikult palju koostööd, et arvestada uute vahendite loomisel nende praktilise kogemusega ja see koondada;

e) võtta vastu heade tavade käsiraamat politseinikele, lähtudes olulistest põhimõtetest, mis reguleerivad teabevahetust, kuid võttes arvesse selles valdkonnas tegutsevate korrakaitseorganite vajadusi; selles käsiraamatus selgitataks neile lihtsates ja konkreetsetes terminites konteksti, kus nad peavad tegutsema, eriti teabe edastamise ja hankimise ning andmekaitsega seonduvat;

f) luua süsteem, mis hõlbustaks andmete (*intelligence*) edastamist, eriti ettehoiatamise süsteemi (*early warning system*) loomise kontekstis;

g) kooskõlastada olemasolevaid eeskirju, mis käsitlevad isikuandmete kaitset praeguse

kolmanda samba süsteemis, koondades need ühte süsteemi, ning tehes seda järgmiste põhiprintsiipide alusel, lähtudes eriti just Haagi programmis väljendatud põhimõtetest, mis ei saa jääda pelgalt sõnadeks, ilma et see kahjustaks tõsiselt Euroopa Liidu institutsioonide usaldusväärsust:

– tagatud peab olema kogutud andmete kvaliteet ja asjakohasus;

– andmeid tohib koguda ainult seaduslike ülesannete täitmise huvides;

– andmeid rassilise või etnilise päritolu, poliitiliste, filosoofiliste või usuliste seisukohtade või veendumuste, tervise ja seksuaaleelistuste kohta, samuti andmeid, mis käsitlevad eraisikuid, kes pole kahtlusalused, tohib koguda ainult siis, kui see on absoluutselt vajalik, ning rangeid nõudeid järgides;

– eraisikuid tuleb nende kohta käivate andmete olemasolust teavitada, välja arvatud mõne olulise takistuse korral;

– eraisikutel peab olema õigus nende kohta käivatele andmetele ligi pääseda ning ebatäpseid andmeid parandada, välja arvatud siis, kui see ligipääs võib ohustada julgeolekut ja avalikku korda või kolmandate isikute õigusi ja vabadusi või kui see võib juurdlust takistada;

– eraisikuid tuleb andmete kuritahtliku kasutamise eest kaitsta;

– tagatud peavad olema andmete terviklikkus ja konfidentsiaalsus;

– andmete edastamine peab toimuma ühiste normide raames, mis näevad ette, et teabeallikaid tuleb kaitsta ja et andmete konfidentsiaalsus peab olema tagatud kõigis andmevahetuse staadiumides ja pärast seda;

– tagada tuleb andmekaitse-eeskirjadest kinni pidamise kontrollimine järelevalveorgani abil;

– igal isikul on õigus seaduslikkuse jalule seadmisele ning vajaduse korral hüvitusele, kui tegemist on kirjeldatud põhimõtete rikkumisega;

h) teha tõeliseks prioriteediks Euroopa tasemel kriminaalkaristuste määramise ja õiguste äravõtmise otsuste registri, s.o Euroopa karistusregistri kiire loomine, kuna praeguses olukorras tõuseb pidevalt esile selle absoluutne vajalikkus nii terrorismivastase kui ka organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kontekstis;

i) üldisemalt, asuda resoluutselt isegi konfliktsete või keeruliste teemade kallale ning paigutada need täpsesse ja tihedasse ajakavasse nii vahendite väljatöötamisel kui ka elluviimisel, kui leitakse, et need kujutavad endast tõelist edasiminekut terrorismivastases võitluses, nagu näiteks Euroopa karistusregistri puhul;

j) teavitada Euroopa Parlamenti tähtaegadest, mis on ette nähtud pangaarvete registrisse

kandmist võimaldavate õigusvahendite väljatöötamise raames ja selliste meetmete väljatöötamise raames, mille eesmärk on parandada juriidiliste isikute tegevuse läbipaistvust.

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule ja teavitamise eesmärgil Euroopa Komisjonile ning Euroopa Ülemkogule.

28.10.2004

SOOVITUSE ETTEPANEK NÕUKOGULE (B6-0128/2004)

esitatud vastavalt kodukorra artikli 114 lõikele 1
Antoine Duquesne
fraktsiooniALDE nimel
Teabe- ja luureandmete vahetus ning terrorirünnakuid puudutav koostöö

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse nõukogu otsuse ettepanekut teabevahetuse ning terrorirünnakuid puudutava koostöö kohta (KOM(2004)0221);

– võttes arvesse raamotsuse projekti teabe- ja luureandmete vahetuse lihtsustamise kohta Euroopa Liidu liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahel, eelkõige tõsiste rünnakute osas, terroriaktid kaasa arvatud;

– võttes arvesse kodukorra artikli 114 lõiget 1;

A. arvestades, et õiguskaitseasutuste võime teha kuritegevuse vastase võitluse alast koostööd sõltub suures osas nende võimest õigeaegselt saada ning vahetada teavet ja luureandmeid;

B. arvestades, et on vajalik saavutada õige tasakaal õiguskaitsenõuete ning andme-, inimõiguste ja põhiõiguste kaitse vahel;

1. edastab nõukogule järgmised soovitused:

   a) vajalik on poliitiline arutelu nii õiguskaitseasutuste vahelise tihedama koostöö tulevase arengu kohta kui õiguskaitsealase kuritegude avastamise, ennetamise ja uurimise eesmärgil tehtava koostöö ühismeetmete tulevase arengu kohta;

   b) Euroopa Parlament vaatab läbi mõlemad ettepanekud, nõukogu otsuse ning Rootsi algatuse, mida kõiki võib vaadata kui täiendavaid lähenemisviise teabe- ja luureandmete vahetamisel;

   c) vajalik on koostada põhjalik ja sidus õiguskaitsealase koostöö raamistik;

   d) õiguskaitseorganite koostöö puhul peab alati olema tagatud andmekaitse ja põhiõiguste kaitse;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule ja teavitamise eesmärgil Euroopa Komisjonile ning Euroopa Ülemkogule.